

Bruxelles, 8. listopada 2025.
(OR. en)

13738/25

ENV 983
AGRI 478

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Europska komisija
Datum primitka:	8. listopada 2025.
Za:	Glavno tajništvo Vijeća
Br. dok. Kom.:	D109481/01
Predmet:	DIREKTIVA KOMISIJE (EU) .../... od XXX o izmjeni Direktive Vijeća 91/676/EEZ u vezi s upotrebom određenih gnojidbenih materijala iz stajskog gnojiva

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument D109481/01.

Priloženo: D109481/01

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, XXX
D109481/01
[...] (2025) XXX draft

DIREKTIVA KOMISIJE (EU) .../...

od XXX

**o izmjeni Direktive Vijeća 91/676/EEZ u vezi s upotrebom određenih gnojidbenih
materijala iz stajskog gnojiva**

DIREKTIVA KOMISIJE (EU) .../...

od **XXX**

o izmjeni Direktive Vijeća 91/676/EEZ u vezi s upotrebom određenih gnojidbenih materijala iz stajskog gnojiva

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima iz poljoprivrednih izvora¹, a posebno njezin članak 8.,

budući da:

- (1) U članku 5. stavku 4. točki (a) Direktive 91/676/EEZ utvrđuju se mjere koje treba uključiti u programe djelovanja koje treba primjenjivati u ranjivim zonama ili na cijelom državnom području u skladu s člankom 3. stavkom 5. te direktive. U skladu s točkom 2. Priloga III. Direktivi 91/676/EEZ te mjere osiguravaju da za svako poljoprivredno gospodarstvo ili uvjetno grlo količina stajskog gnojiva ili prerađenog stajskog gnojiva primijenjena na tlo u godini dana, uključujući gnojivo koje su primijenile same životinje, ne prelazi određenu količinu po hektaru, utvrđenu na 170 kg dušika (N) godišnje.
- (2) Od donošenja Direktive 91/676/EEZ znanstveni i tehnički napredak u tehnikama prerade stajskog gnojiva omogućio je proizvodnju gnojiva (poznatih kao gnojiva „RENURE”) koja pod određenim uvjetima djeluju kao umjetna gnojiva kako su definirana u članku 2. točki (f) Direktive.
- (3) Zajednički istraživački centar Komisije procijenio je da u određenim uvjetima gnojiva RENURE imaju sličan potencijal za ispiranje dušika i poljoprivrednu učinkovitost kao i umjetna gnojiva. Ti materijali stoga smanjuju rizik od gubitka nitrata u vodi u usporedbi sa stajskim gnojivom, a zahvaljujući toj prednosti za okoliš mogli bi se upotrebljavati iznad maksimalne količine za primjenu stajskog gnojiva utvrđene u Direktivi 91/676/EEZ, uz istodobno osiguravanje postizanja ciljeva Direktive i odgovarajućih poljoprivrednih koristi².
- (4) Širom primjenom organskih gnojiva i hranjivih tvari iz tokova recikliranog otpada mogla bi se ojačati otvorena strateška autonomija Unije i sigurnost opskrbe hranom te istodobno uspostaviti visoki standardi održivosti, posebno u regijama s niskom razinom upotrebe organskih gnojiva. Upotrebom stajskog gnojiva i prerađenog stajskog gnojiva, u skladu s Direktivom 91/676/EEZ, mogla bi se smanjiti izloženost poljoprivrednika nestabilnim cijenama anorganskih gnojiva i zatvoriti ciklusi hranjivih

-

¹ SL L 375, 31.12.1991., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1991/676/oj>.

² Huygens, D, Orveillon G, Lugato E, Tavazzi S, Comero S, Jones A, Gawlik B, Saveyn HGM, Tehnički prijedlozi za sigurnu upotrebu prerađenog stajskog gnojiva iznad praga utvrđenog za zone osjetljive na nitrate Direktivom o nitratima (91/676/EEZ) (*Technical proposals for the safe use of processed manure above the threshold established for Nitrate Vulnerable Zones by the Nitrates Directive*) (2020.).

tvori. U Komunikaciji „Osiguravanje dostupnosti i cjenovne pristupačnosti gnojiva”³ poziva se na procjenu daljnjih regulatornih i neregulatornih koraka kako bi se omogućila šira upotreba oporabljenih hranjivih tvari iz stajskog gnojiva.

- (5) Komisija je 2023. pokrenula evaluaciju Direktive 91/676/EEZ kako bi procijenila, među ostalim, promiče li se tom direktivom u dovoljnoj mjeri recikliranje hranjivih tvari iz različitih izvora, uključujući prerađeno stajsko gnojivo, i tehnološki razvoj tehnologija prerade stajskog gnojiva u gnojiva RENURE.
- (6) Stoga je do dovršetka evaluacije Direktive 91/676/EEZ državama članicama potrebno pružiti privremeno rješenje koje bi poljoprivrednicima pod određenim uvjetima dopustilo upotrebu gnojiva RENURE iznad količine utvrđene u točki 2. Priloga III.
- (7) Upotrebu gnojiva RENURE iz stajskog gnojiva iznad količine od 170 kg dušika po hektaru godišnje trebalo bi odobriti uz odgovarajuće zaštitne mjere kako bi se umjetna gnojiva bolje zamijenila organskim gnojivima, smanjili troškovi za poljoprivrednike i povećala strateška autonomija poljoprivrednog sektora Unije, a da se pritom ne ugrozi postizanje ciljeva Direktive 91/676/EEZ.
- (8) Emisije dušika iz stajskog gnojiva i stoke ne utječu samo na kvalitetu vode, već i na kvalitetu zraka. Upotreba gnojiva RENURE trebala bi biti popraćena stalnim aktivnostima za ublažavanje ukupnog učinka na okoliš. Stoga su potrebne odgovarajuće zaštitne mjere i gornja granična vrijednost za upotrebu gnojiva RENURE. Ta bi granična vrijednost trebala odražavati svojstva gnojiva RENURE iz stajskog gnojiva, njihovu upotrebu i kapacitet zamjene, kao i iskustvo stečeno primjenom točke 2. Priloga III.
- (9) Trebalo bi utvrditi kriterije kvalitete za gnojiva RENURE i uvjete za njihovu upotrebu kako bi mogla zamijeniti umjetna gnojiva u skladu s ciljevima Direktive 91/676/EEZ.
- (10) Trebalo bi obuhvatiti samo metode prerade kojima se pouzdano dobivaju materijali dosljedne kvalitete u skladu s utvrđenim kriterijima. Zajednički istraživački centar Komisije procijenio je kriterije za koncentraciju mineralnog dušika i organskog ugljika u takvim materijalima i ispitao pouzdanost različitih procesa u proizvodnji materijala koji ispunjavaju te kriterije. Procjena pokazuje da su sljedeće metode prerade prikladne za proizvodnju materijala dosljedne kvalitete u skladu s tim kriterijima: stripiranje i ispiranje amonijaka za proizvodnju amonijevih soli, primjena reverzne osmoze za proizvodnju mineralnih koncentrata i taloženje fosfatnih soli bogatih dušikom (struvit) iz stajskog gnojiva. Stoga bi trebalo utvrditi postupke za proizvodnju gnojiva RENURE potrebne kvalitete kako bi se osigurala pouzdana zamjena umjetnih gnojiva.
- (11) Kako bi se osigurala sigurna upotreba gnojiva RENURE, od država članica trebalo bi zahtijevati da primjenjuju stroge standarde kvalitete, uključujući sigurne granične vrijednosti za relevantne kontaminante i patogene u skladu s relevantnim zakonodavstvom Unije i nacionalnim zakonodavstvom. Stoga je potrebno utvrditi gornje granične vrijednosti, posebno u pogledu prisutnosti bakra, cinka i mikroorganizama.
- (12) U Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2023/1605⁴ definirane su krajnje točke u proizvodnom lancu određenih organskih gnojiva u skladu s Uredbom (EZ)

³ COM(2022) 590 od 9.11.2022.

⁴ Delegirana uredba Komisije (EU) 2023/1605 od 22. svibnja 2023. o dopuni Uredbe (EZ) br. 1069/2009 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu određivanja krajnjih točaka u proizvodnom lancu određenih

br. 1069/2009 Europskog parlamenta i Vijeća⁵, uključujući prerađeno stajsko gnojivo, nakon kojih prerađeno stajsko gnojivo više ne podliježe zahtjevima iz Uredbe (EZ) br. 1069/2009 kako bi postao gnojidbeni proizvod EU-a iz Uredbe (EU) 2019/1009 Europskog parlamenta i Vijeća⁶ ili bio dio tih proizvoda. Stajsko gnojivo osim onog iz Delegirane uredbe (EU) 2023/1605 i dalje podliježe zahtjevima iz Uredbe (EZ) br. 1069/2009.

- (13) Države članice trebale bi utvrditi zahtjeve za postrojenja koja proizvode gnojiva RENURE kako bi se osigurao dosljedan udio hranjivih tvari u skladu s kriterijima utvrđenima u Direktivi 91/676/EEZ. Kako bi se olakšala upotreba gnojiva RENURE u skladu s potrebama usjeva, trebalo bi im priložiti odgovarajuće informacije o udjelu hranjivih tvari.
- (14) Zajednički istraživački centar Komisije procijenio je učinak na okoliš i zdravlje te predložio kriterije za upotrebu gnojiva RENURE pod uvjetom i pretpostavkom da se ukupna količina stajskog gnojiva proizvedenog u Uniji, broj uvjetnih grla i gustoća stoke neće povećati.
- (15) Stoga bi države članice trebale pomno pratiti učinak odobravanja upotrebe gnojiva RENURE iznad 170 kg dušika po hektaru godišnje na ukupni broj stoke i proizvodnju stajskog gnojiva. Ako udio dušika u ukupnoj godišnjoj proizvodnji gnojiva po hektaru korištene poljoprivredne površine (KPP) u cijeloj državi članici ili u regijama razine NUTS 2 u kojima je odobrena primjena gnojiva RENURE premašuje ili postoji rizik da će premašiti 170 kg dušika po hektaru, države članice trebale bi spriječiti svako povećanje udjela dušika u tim regijama kako bi se osiguralo da nema daljnjih neželjenih negativnih učinaka na okoliš.
- (16) Upotreba gnojiva RENURE i dalje podliježe zahtjevima za upotrebu svih gnojiva (uravnotežena gnojidba) utvrđenima u točki 1. podtočki 3. Priloga III. Direktivi 91/676/EEZ. Kako bi se uzela u obzir činjenica da su gnojiva RENURE namijenjena kao zamjena za umjetna gnojiva, u okviru odluke o odobrenju gnojiva RENURE možda će biti potrebno preispitati ograničenja upotrebe gnojiva koja se primjenjuju u dotičnoj državi članici u skladu s načelom uravnotežene gnojidbe. Potrebno je uzeti u obzir moguće dodatne pritiske na okoliš koji proizlaze iz upotrebe gnojiva RENURE, posebno na ratarske kulture u jesen, te poduzeti odgovarajuće mjere u odgovarajućim programima djelovanja, posebno u pogledu ograničenja upotrebe gnojiva. Zato bi trebalo primjenjivati dobre poljoprivredne prakse prihvatljive za okoliš, kao što je živi vegetacijski pokrov ili jednakovrijedne mjere, kako bi se spriječio gubitak dušika u okoliš. Stoga bi trebalo utvrditi te zahtjeve.

organskih gnojiva i poboljšivača tla (SL L 198, 8.8.2023., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1605/oj).

⁵ Uredba (EZ) br. 1069/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o utvrđivanju zdravstvenih pravila za nusproizvode životinjskog podrijetla i od njih dobivene proizvode koji nisu namijenjeni prehrani ljudi (SL L 300, 14.11.2009., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1069/oj>).

⁶ Uredba (EU) 2019/1009 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o utvrđivanju pravila o stavljanju gnojidbenih proizvoda EU-a na raspolaganje na tržištu (SL L 170, 25.6.2019., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1009/oj>).

- (17) Upotreba gnojiva RENURE može biti povezana i s rizikom od emisija dušika zbog isparavanja iz tla, posebno u slučaju gnojiva koja sadržavaju više od 60 % dušika u oblicima koji nisu nitrati i čija je pH-vrijednost veća od 5,5. Stoga je, kako bi se izbjegli negativni učinci na okoliš, potrebno primjenjivati odgovarajuće tehnike upotrebe gnojiva, kao što su ubrizgavanje, neposredno unošenje površinskih materijala ili jednakovrijedne mjere.
- (18) Pri odobravanju upotrebe gnojiva RENURE iz prerađenog stajskog gnojiva države članice trebale bi uzeti u obzir i njihov mogući učinak na postizanje ciljeva Direktive Vijeća 92/43/EEZ⁷ i direktiva 2000/60/EZ⁸, 2016/2284⁹, 2020/2184¹⁰ i 2008/50/EZ¹¹ Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe (EU) 2018/848¹². Upotreba gnojiva RENURE ne bi trebala utjecati na provedbu tih direktiva i te uredbe niti je ometati. S obzirom na načelo opreznosti utvrđeno u članku 191. stavku 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, države članice trebale bi poduzeti posebne mjere opreza u područjima mreže Natura 2000 i oko njih te u blizini točaka za zahvaćanje vode za piće. U primjeni navedenog zakonodavstva i prije davanja odobrenja za upotrebu takvih gnojiva RENURE, države članice trebale bi procijeniti ukupni učinak na emisije amonijaka u regijama u kojima je odobrena primjena gnojiva RENURE kako se ne bi naštetilo postizanju okolišnih ciljeva.
- (19) Kako bi se Komisiji omogućilo da ispuni svoju ulogu u skladu s Direktivom 91/676/EEZ, države članice trebale bi obavijestiti Komisiju o svojoj odluci o odobravanju upotrebe gnojiva RENURE iz prerađenog stajskog gnojiva i izvješćivati Komisiju u okviru četverogodišnjeg izvješća u skladu s člankom 10. Direktive 91/676/EEZ o primjeni tog odobrenja, uključujući godišnje podatke o proizvodnji gnojiva RENURE, broju stoke i proizvodnji stajskog gnojiva.
- (20) Ova izmjena ne bi trebala utjecati na obveze država članica, osim ako one odluče provesti novu točku (c) Priloga III. utvrđenu u Prilogu ovom aktu.
- (21) Stoga je potrebno na odgovarajući način izmijeniti Direktivu 91/676/EEZ.
- (22) Mjere predviđene u ovoj Direktivi u skladu su s mišljenjem Odbora osnovanog na temelju članka 9. Direktive 91/676/EEZ,

⁷ Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22.7.1992., str. 7., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj>).

⁸ Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj>).

⁹ Direktiva (EU) 2016/2284 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2016. o smanjenju nacionalnih emisija određenih atmosferskih onečišćujućih tvari, o izmjeni Direktive 2003/35/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2001/81/EZ (SL L 344, 17.12.2016., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/2284/oj>).

¹⁰ Direktiva (EU) 2020/2184 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o kvaliteti vode namijenjene za ljudsku potrošnju (SL L 435, 23.12.2020., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2020/2184/oj>).

¹¹ Direktiva EU-a o kvaliteti zraka, kako je izmijenjena 2024. Direktiva 2008/50/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2008. o kvaliteti zraka i čišćem zraku za Europu (SL L 152, 11.6.2008., str. 1.).

¹² Uredba (EU) 2018/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 (SL L 150, 14.6.2018., str. 1.).

DONIJELA JE OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Prilog III. Direktivi 91/676/EEZ izmjenjuje se u skladu s Prilogom ovoj Direktivi.

Članak 2.

1. Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom najkasnije do [Ured za publikacije: unijeti datum = dvije godine nakon datuma stupanja na snagu ove Direktive]. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih odredaba.

Kad države članice donose te odredbe, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Države članice određuju načine tog upućivanja.
2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 3.

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 4.

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu

*Za Komisiju
Predsjednica
[...]*

[Odabрати između ove dvije opcije, ovisno o osobi koja potpisuje.]

*U ime predsjednice,
[...]
[Funkcija]*